

PRIMARIA

Recursos para o profesorado

Reforzo e ampliación Coñecemento do medio 1

Reforzo e ampliación de Coñecemento do medio para 1.º de PRIMARIA é unha obra colectiva concibida, deseñada e creada no departamento de Edicións Educativas de Edicións Obradoiro, S. L. / Santillana Educación, S. L., dirixido por **Henrique Juan Redal** e **Ana María Guerra Cañizo**.

Na súa elaboración e edición participou o seguinte equipo:

José Luis Pérez Sánchez
Vicente Camacho Díaz
Carmen Ríos Collantes de Terán

ILUSTRACIÓN
Eduardo Fuentes

DIRECCIÓN DO PROXECTO
Teresa Grence Ruiz

DIRECCIÓN E COORDINACIÓN EDITORIAL
1.º CICLO-PRIMARIA
Maite López-Sáez Rodríguez-Piñero

Dirección de arte: Xosé Crespo González.

Proxecto gráfico: Pep Carrió.

Xefa de proxecto: Rosa Marín González.

Coordinación de ilustración: Carlos Aguilera Sevillano e Raquel Carrasco Ortiz.

Xefe de desenvolvemento de proxecto: Javier Tejeda de la Calle.

Desenvolvemento gráfico: José Luis García Bermejo, Raúl de Andrés González,
Rosa Barriga Gaitán e Jorge Gómez Tobar.

Dirección técnica: Ángel García Encinar.

Coordinación técnica: Fran Ameixeiras e Xosé Luís Verdasco Romero.

Confección e montaxe: Adela Fuentes, Mercedes Barba Galbis e Raquel Carrasco Ortiz.

Asesoramento lingüístico: Xoán L. Bendaña, Antón Palacio, María Curros e Estela S. Recouso.

© 2011 by Edicións Obradoiro, S. L. / Santillana Educación, S. L.
Entrecercas, 2. 15705 Santiago de Compostela
PRINTED IN SPAIN
Impreso en España por

CP:229448
Depósito legal:

A presente obra está protexida polas leis de dereitos de autor e a súa propiedade intelectual correspóndelle a Obradoiro / Santillana. Aos lexítimos usuarios desta só lles está permitido realizar fotocopias para o seu uso como material da aula. Queda prohibida calquera utilización fóra dos usos permitidos, especialmente aquela que teña fins comerciais.

Índice

FICHAS DE REFORZO

Unidade 1. O corpo humano.....	4	Unidade 9. A auga.....	15
Unidade 2. Os sentidos	5	Unidade 10. As estacións	16
Unidade 3. Os alimentos.....	6	Unidade 11. A paisaxe	17
Unidade 4. A vivenda	7	Unidade 12. A localidade	19
Unidade 5. A familia	8	Unidade 13. Transportes e medios de comunicación	21
Unidade 6. Os animais: características	9	Unidade 14. Os materiais e as máquinas.....	23
Unidade 7. Os animais: clasificación	11	Unidade 15. O traballo.....	24
Unidade 8. As plantas	13		

FICHAS DE AMPLIACIÓN

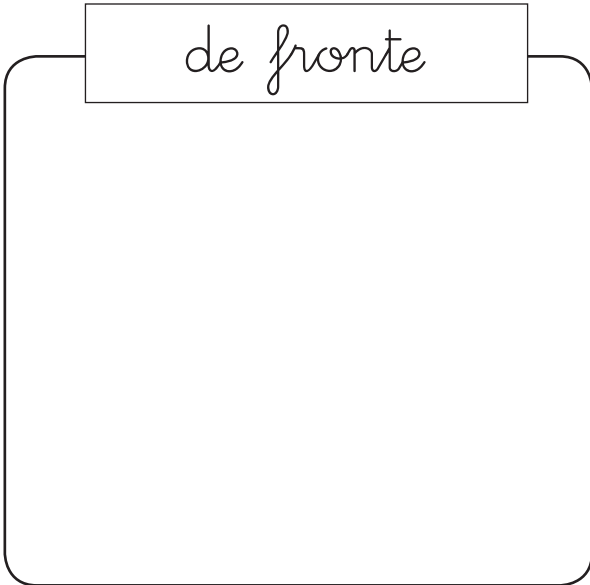
Unidade 1	26	Unidade 9	34
Unidade 2	27	Unidade 10	35
Unidade 3	28	Unidade 11	36
Unidade 4	29	Unidade 12	38
Unidade 5	30	Unidade 13	40
Unidade 6	31	Unidade 14	41
Unidade 7	32	Unidade 15	42
Unidade 8	33		
Solucionario	44		

1 Que nenos están deitados? Marca.

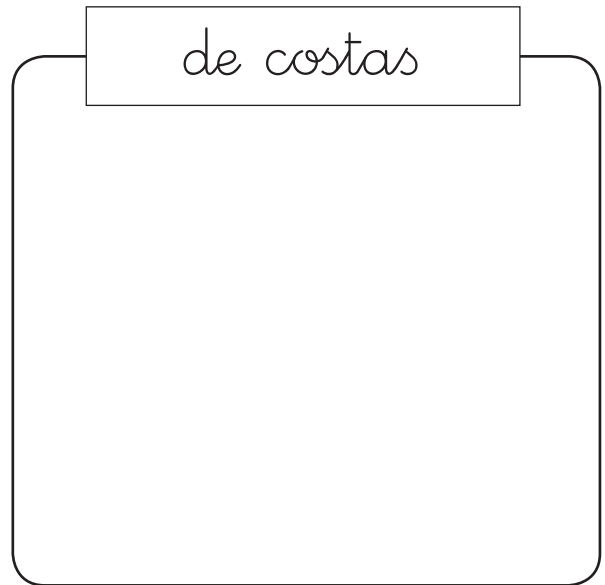

2 Debuxa un neno ou unha nena.

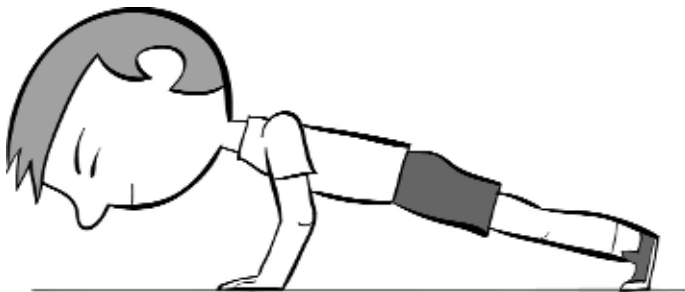
de fronte

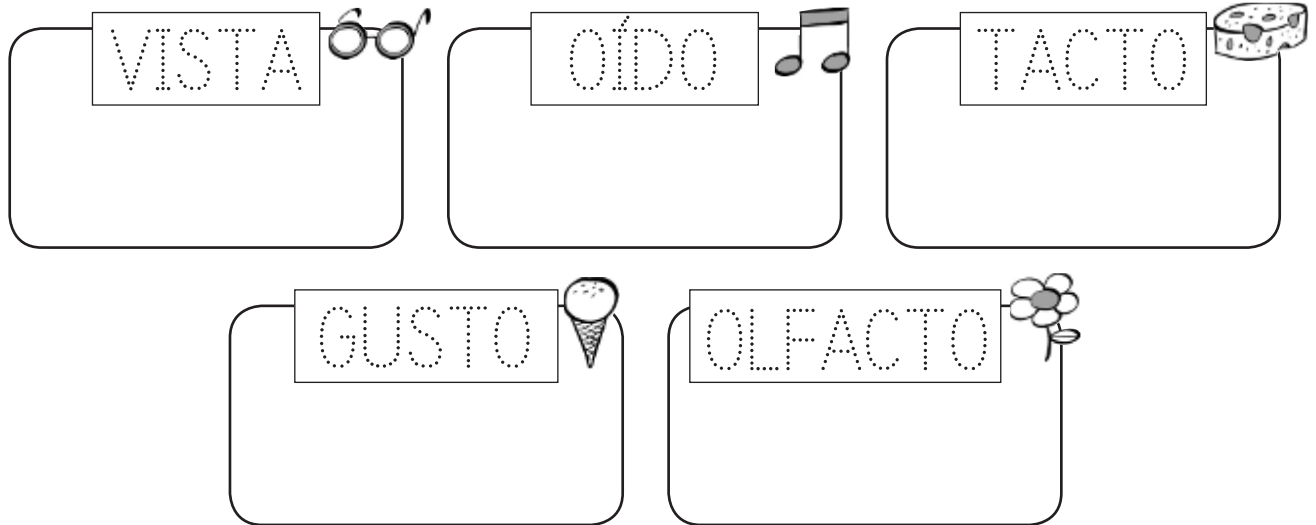
de costas

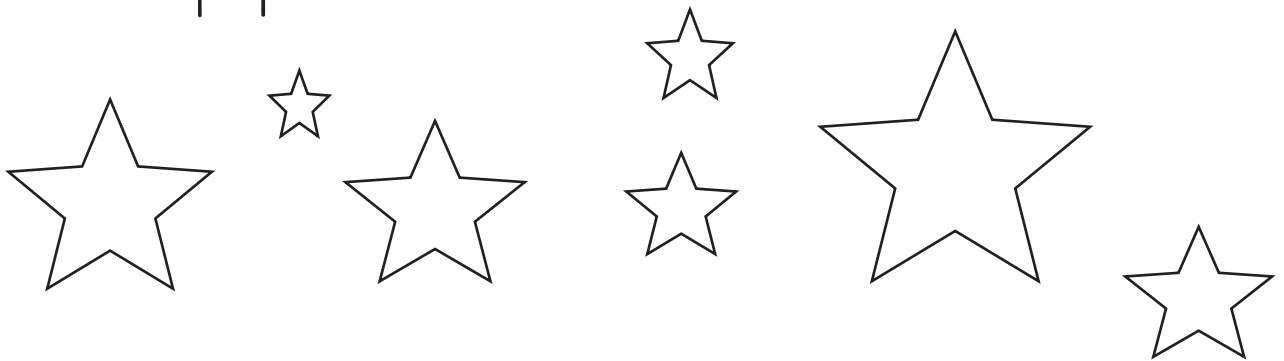
3 Arrodea as articulacións.

1 Repasa e debuxa os órganos dos sentidos.

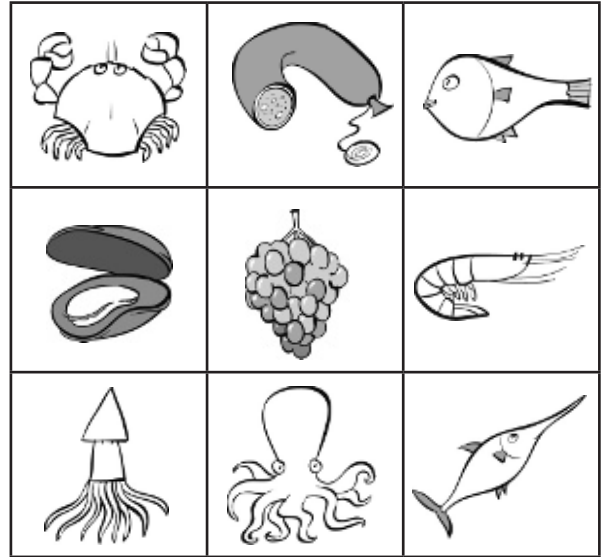
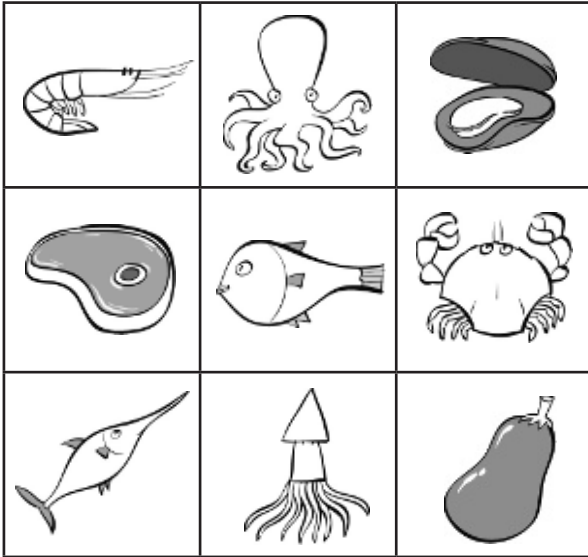
2 Colorea a estrela máis grande e arrodea a máis pequena.

3 Quen usa o seu olfacto? Colorea.

1 Risca os debuxos iguais e descubre catro alimentos que non proveñen do mar.

2 Debuxa alimentos que se cultivan na horta.

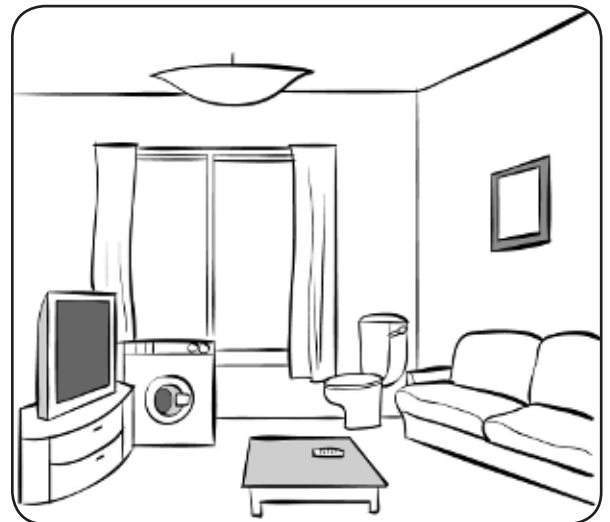
3 Colorea os animais dos que se obteñen alimentos.

1 Colorea os edificios en que viven as persoas.

2 Risca o que sobra en cada cuarto.

Nome _____

Data _____

- 1 Que palabras se refiren ás relacións entre as persoas dunha mesma familia? Arrodea.

avó

amiga

mamá

irmán

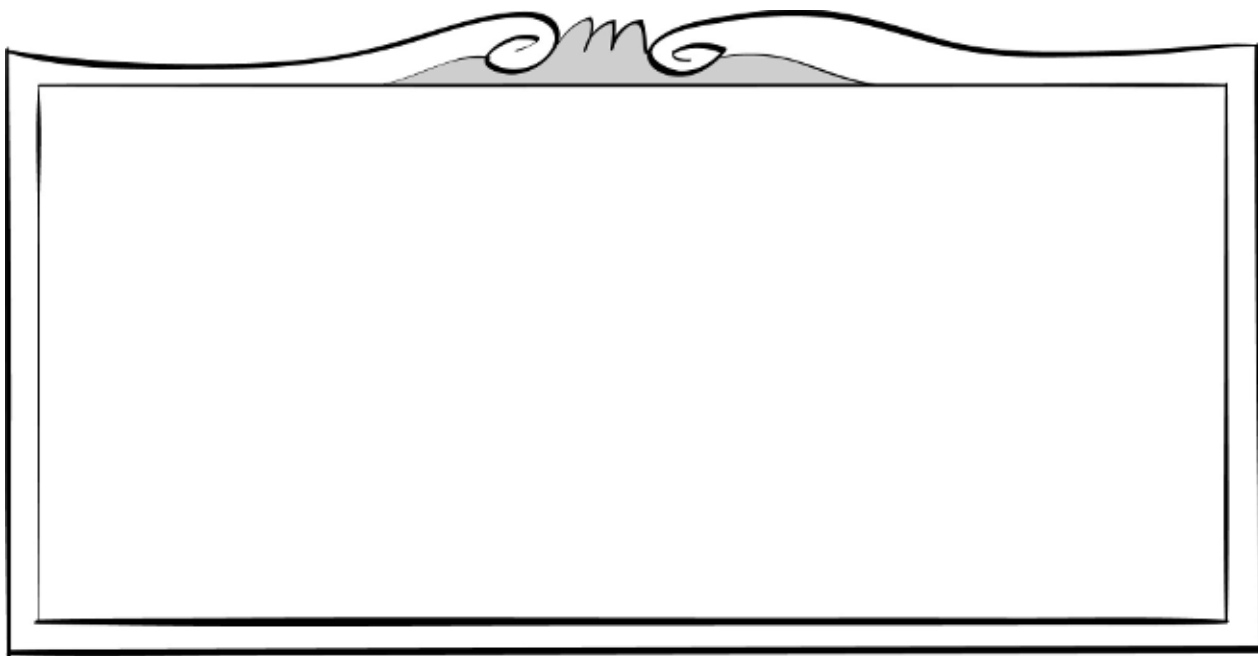
tía

veciños

papá

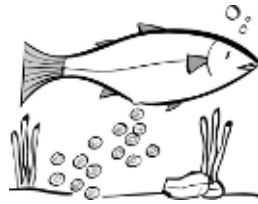
compañeiro

- 2 Debuxa a túa familia e escribe quen é cada un.

- 3 Que festas se celebran no Nadal? Escribe.

1 Une.

ovíparos

vivíparos

2 Como se desprazan os animais da actividade anterior? Escribe onde corresponda.

voa

nada

anda

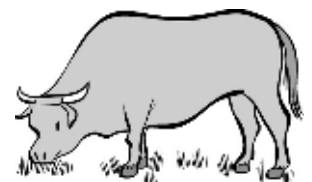

3 Risca o animal que sobra en cada caso.

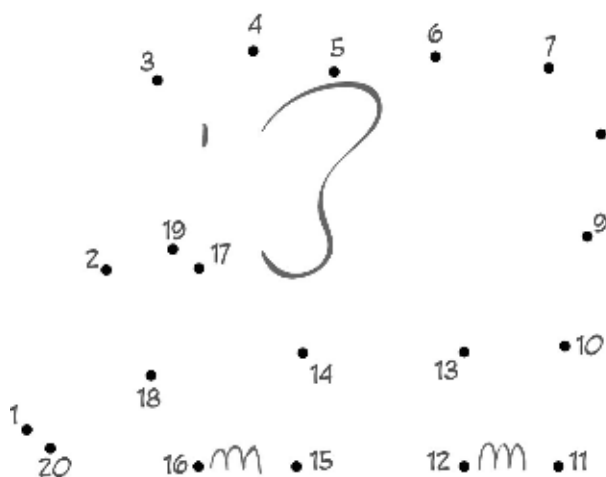
herbívoros

carnívoros

- 1 Que animal é? Une os puntos e colorea.
Despois, completa a ficha.

É un

O seu corpo está cuberto de...

plumas.

pelo.

escamas.

Ten...

aletas.

ás.

patas.

Nace do ventre da súa nai:

é ovíparo.

é vivíparo.

Come plantas:

é carnívoro.

é herbívoro.

- 1 Risca os animais que non viven nunha granxa.

- 2 Escribe o nome de tres animais salvaxes.

- 3 Escribe V (verdadeiro) ou F (falso).

Animais domésticos

- Viven cerca das persoas.
- Deles obtemos alimentos.
- Constrúen o seu propio refuxio.

Animais salvaxes

- Viven no bosque, no mar ou no deserto.
- Dan compañía ás persoas.
- Buscan o seu propio alimento.

1 Le e une.

Teñen escamas.
Poñen ovos.
Viven na auga.

mamíferos

Teñen pelo.
Nacen da súa nai.
Maman.

aves

A súa pel está núa.
Poñen ovos.
Viven cerca da auga.

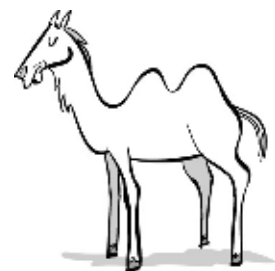
peixes

Teñen plumas.
Poñen ovos.
Poden voar.

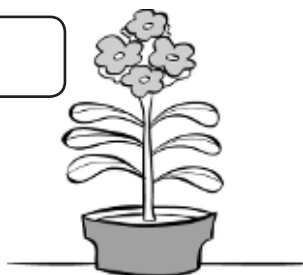

anfíbios

2 Onde vive este animal? Debusca.

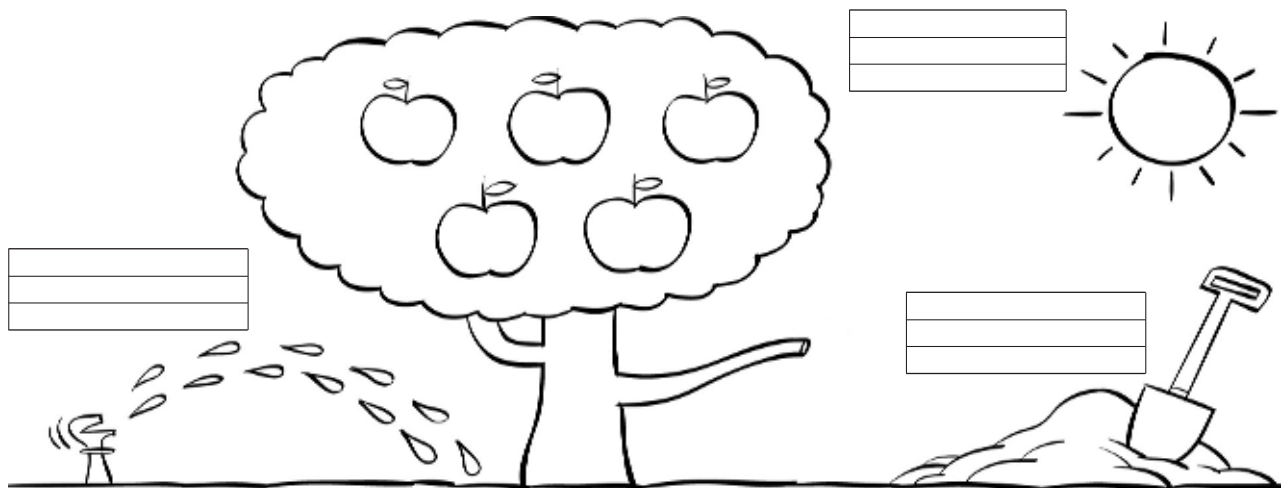

1 Ordena a secuencia e completa.

As plantas son porque

2 Que necesita unha planta para vivir? Escribe.

3 Completa o debuxo anterior con estes elementos.

- As raíces da árbore.
- Un caracol no tronco.
- Unha bolboreta nas follas.
- Un paxaro nunha póla.
- Un verme nun froito.

1 Busca o nome de cinco produtos da horta.

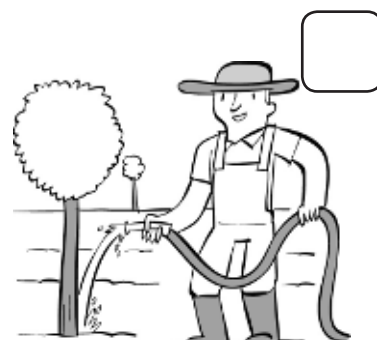
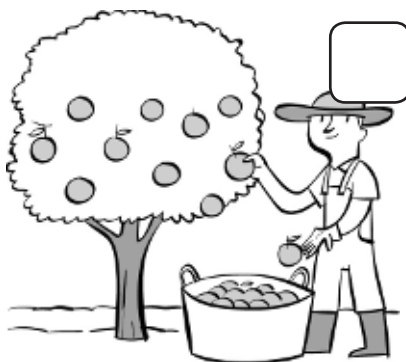

Como son estas plantas? Marca.

Silvestres.

Cultivadas.

2 Ordena a secuencia e completa.

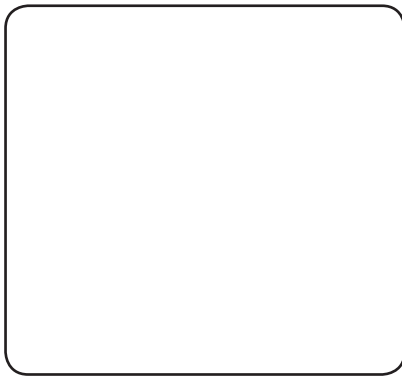

1. O agricultor a semente.

2. Despois, as árbores.

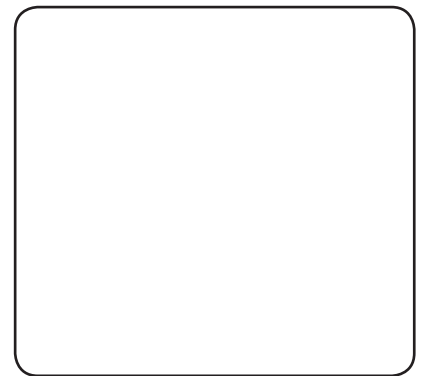
3. Ao final,

1 Debuxa dous elementos da paisaxe que teñan auga e escribe os seus nomes.

← _____

_____ →

• Cal deles ten auga doce?

2 Observa e escribe en cada caso vapor, auga líquida ou xeo.

1 Completa.

doce meses

sete días

catro semanas

Un ano ten _____

Cada mes ten _____

Unha semana ten _____

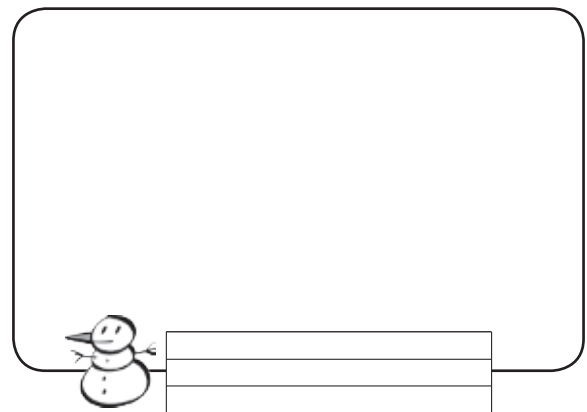
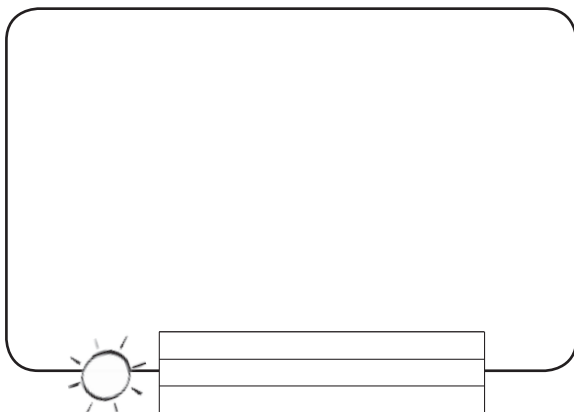
2 Fíxate nas iniciais e escribe o nome dos meses.

X _____, f _____, m _____, a _____, m _____

o _____, o _____, a _____, s _____

e _____, n _____, d _____

3 Escribe o nome destas estacións e debuxa.

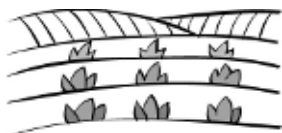
1 Une cada debuxo co tipo de paisaxe que corresponda.

paisaxe de costa

paisaxe de montaña

paisaxe de chaira

2 Arrodea na actividade 1 os elementos construídos polas persoas.

3 Completa con nomes de profesións.

Na costa, os

capturan peixes desde os seus barcos.

Os

os campos das chairas.

Nas montañas, os

coidan o gando.

1 Como son as paisaxes? Le e une.

paisaxe de costa

O terreo é chan e hai prados, bosques e campos de cultivo. Hai aldeas, vilas e cidades.

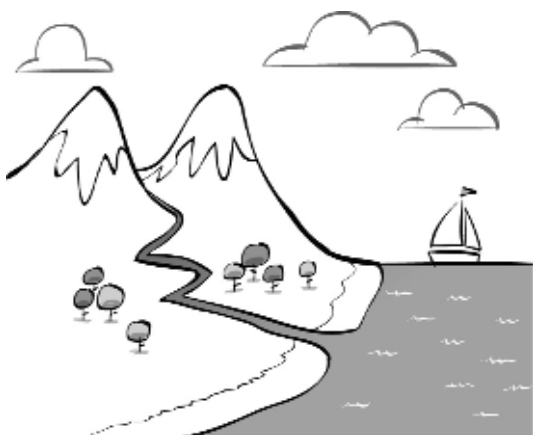
paisaxe de montaña

Hai montañas, bosques e vales. As aldeas e vilas son pequenas.

paisaxe de chaira

O terreo que hai xunto ao mar ten praias, acantilados e portos.

2 Observa o río e contesta.

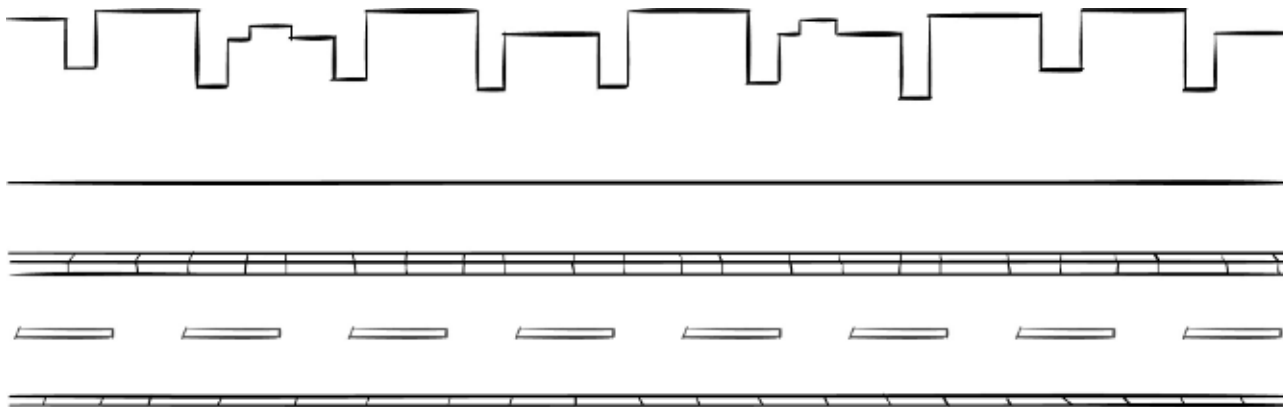
- Onde nace?

- Onde desemboca?

3 Como son os ríos das chairas? Marca.
 Son estreitos e rápidos.

 Son largos e de augas tranquilas.

1 Completa o debuxo con elementos que podes atopar na rúa.

2 Une.

calzada •

• Lugar da rúa por onde camiñan os peóns.

beirarrúa •

• Lugar da rúa por onde circulan os coches.

3 Observa e colorea. Despois, contesta.

concello

igresca

vivendas

• Que tipo de localidade é, unha aldea, unha vila ou unha cidade?

1 Risca a opción incorrecta en cada caso.

As cidades teñen habitantes.

A maioría das casas son .

As súas rúas son e .

Nelas hai tráfico.

2 Busca nomes de traballadores do concello e completa.

P	E	B	O	M	B	E	I	R	O	T
O	X	A	R	D	I	N	E	I	R	O
L	T	Z	G	I	T	M	P	A	T	N
I	V	C	A	R	T	E	I	R	A	B
C	K	N	D	L	T	E	F	I	T	Ñ
Í	E	R	I	U	D	H	C	O	A	X
A	V	A	R	R	E	D	O	R	S	O

Os _____ apagan os incendios.

Os _____ coidan os parques.

Os _____ ordenan o tráfico.

Os _____ limpam as rúas.

Os _____ reparten o correo.

1 Para que utilizamos os medios de transporte? Completa.

para comunicarnos
con outras persoas

para desprazarnos
dun lugar a outro

para trasladar
mercadorías

Utilizamos os medios de transporte

2 Por onde se desprazan estes medios de transporte? Colorea segundo corresponda. Despois, escribe os seus nomes.

RUBIO Por terra.

AZUL Por mar.

VERDE Por aire.

1 Le e escribe onde corresponda.

transportes individuais

transportes colectivos

Poden desprazar moitos pasaxeiros á vez.

Só poden usalos unha ou poucas persoas á vez.

2 Que é un transporte público? Marca e escribe algúns exemplos.

Son transportes que se utilizan só nas cidades.

Son transportes que están ao servizo de todas as persoas.

Transportes públicos

3 Que medio de comunicación utilizarías en cada caso? Une.

Para falar cun amigo.

Para ver unha película.

Para ler as noticias.

• Que medio utilizarías para buscar información sobre un animal?

1 Debuxa unha máquina e explica para que serve.

2 Escribe o nome de obxectos fabricados con estes materiais.

plástico

crystal

papel

3 Colorea cada colector da cor correspondente.

papel e cartón

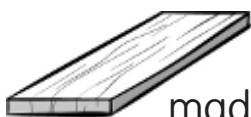

vidro

envases

4 Risca o material que non procede das plantas.

madeira

algodón

la

cortiza

1 Une.

gandeiros

Saen ao mar para capturar peixes e mariscos.

Cultivan a terra para obter alimentos e outros produtos.

mineiros

Extraen rochas e minerais da natureza.

Crían animais para obter alimentos e outros produtos.

agricultores

mariñeiros

2 Completa.

obreiros

materias primas

produtos elaborados

artesáns

As _____ obtéñense da natureza. Con elas, os _____ e _____ fabrican _____.

3 Que fabrica esta artesá? Que materia prima utiliza?

Produto elaborado ► _____

Materia prima ► _____

1 Busca nomes de profesións e escríbeos onde corresponda.

C	A	R	P	I	N	T	E	I	R	A
M	L	T	A	R	D	U	N	E	V	P
É	O	L	V	N	E	L	E	R	I	A
D	L	E	Ñ	A	D	O	R	N	M	S
I	T	N	D	L	X	E	F	I	X	T
C	E	M	E	S	T	R	A	N	U	O
A	L	B	A	N	E	L	D	E	P	R

Traballan na natureza. ► _____

Elaboran produtos. ► _____

Proporcionan servizos. ► _____

2 Elixe e completa.

fabrican

venden

transportan

As persoas que traballan no comercio
 _____ os produtos que necesitamos.

3 Quen traballa nun comercio? Marca.

quiosqueiro

froiteiro

piloto

pallasa

peixeira

músico

libreira

socorrista

Nome _____

Data _____

1 Onde están? Une.

na cabeza

nas extremidades

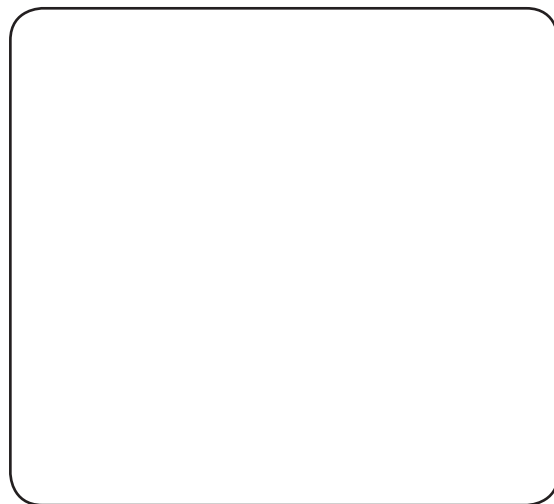
2 Que hai no interior do noso corpo? Marca.

a pel

o esqueleto

o tronco

3 Debuxa un neno que teña dúas articulacións dobradas. Que articulacións son?

4 Escribe un consello para coidar a saúde.

1 Pensa nunha cunca de chocolate e explica que información achega cada sentido.

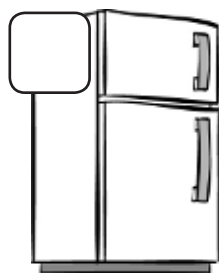
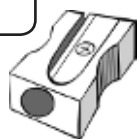
O chocolate é marrón.

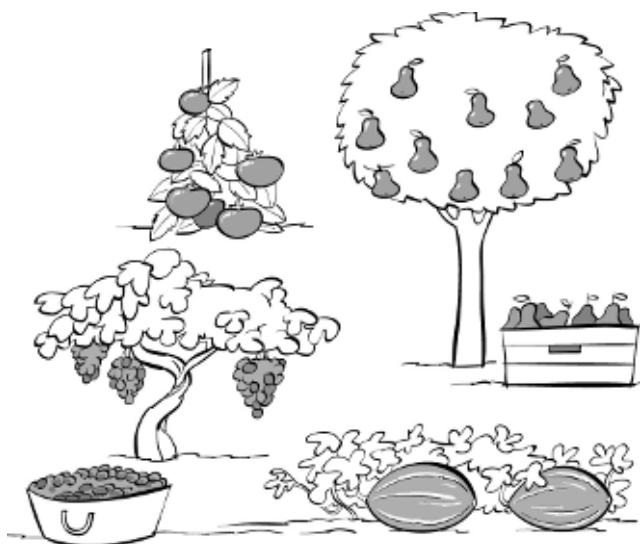
2 Que tamaño ten cada obxecto na realidade? Ordena comezando polo máis grande.

3 Que nenos cuidan os seus sentidos? Arrodea.

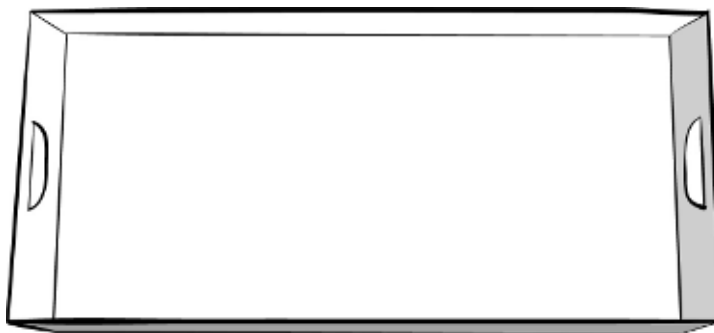
1 Escribe nomes de alimentos que se cultivan na horta.

2 Que é necesario conservar na neveira? Arrodea.

3 Que alimentos debe incluír un almorzo completo? Debusca.

1 Le e colorea a casa de Xoán. Despois, marca.

A miña casa ten dúas ventás e un pequeno balcón. Onda a porta da casa está o garaxe. O que máis me gusta dela é o seu patio. Ali xogo os días de sol.

- Xoán vive nun bloque de pisos.
- Xoán vive nunha casa unifamiliar.

2 De que material están feitas estas casas? Contesta.

Nome _____

Data _____

1 Escribe os nomes dos teus avós.

2 Pensa na túa familia e contesta.

- Quem son as persoas maiores dunha familia?

- E as máis novas?

3 Como debes comportarte coa túa familia? Completa.

Debo

Non debo

4 Completa as relacións de parentesco.

avó ►

neto

◀ sobriño

pai ►

◀ bisneto

1 Como se desprazan? Une.

A cegoña •

• nada.

A balea •

• reptar.

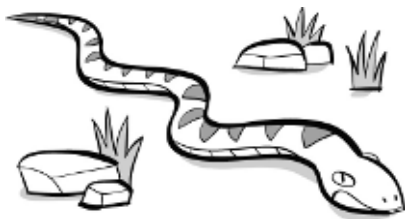
A serpe •

• corre.

O rato •

• voa.

2 Que significa reptar? Explica.

Reptar é

3 Marca e completa.

As persoas somos...

herbívoras carnívoras omnívoras

porque

ovíparas vivíparas

porque

1 Le o texto e contesta.

O canguro

O canguro é un animal salvaxe de aspecto simpático. É sorprendente velo saltar dun lugar a outro, impulsado polas súas fortes patas traseiras na busca de herba fresca coa que alimentarse.

As femias teñen unha bolsa na barriga, na que levan e aleitan as súas crías durante os primeiros meses de vida.

• Como son os canguros? Marca.

Son animais salvaxes.

Son vivíparos.

Son animais carnívoros.

Son mamíferos.

• Como se desprazan os canguros?

1 Observa estas plantas e escribe onde corresponda.

herba

árbore

arbusto

2 Escribe unha afirmación verdadeira e outra falsa sobre as plantas.

verdadeira ▶

falsa ▶

3 Explica para que utilizamos os produtos que obtemos da laranxeira.

Utilizamos a flor para

Utilizamos

1 Le e contesta.

A contaminación da auga

Algúns ríos e mares están contaminados, é dicir, conteñen substancias perigosas para os seres que viven neles ou que utilizan as súas augas para beber ou para bañarse.

Moitas fábricas verten nos ríos deterxentes e produtos que acaban coa vida de peixes e plantas. Tamén as persoas emporcamos a auga cada vez que deixamos lixo na praia ou o botamos directamente a un río ou ao mar.

Os seres vivos necesitamos auga limpa para vivir.

Que a vida continúe no noso planeta só depende de nós.

- Que significa contaminar a auga?

- Que podes facer para manter limpa a auga dos ríos e dos mares?

- Que ocorrería se non houbo auga limpa na Terra?

1 Que meses son? Le e escribe.

O meu nome comeza por M e non son maio. ▶

--	--	--	--	--

Vou detrás de outubro. ▶

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Son o quinto mes. ▶

--	--	--	--

Vou antes de maio. ▶

--	--	--	--	--

Eu traio o verán. ▶

--	--	--	--

Eu comezo o ano. ▶

--	--	--	--	--	--	--

Son o mes máis curto. ▶

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Eu remato o ano. ▶

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Eu traio o outono. ▶

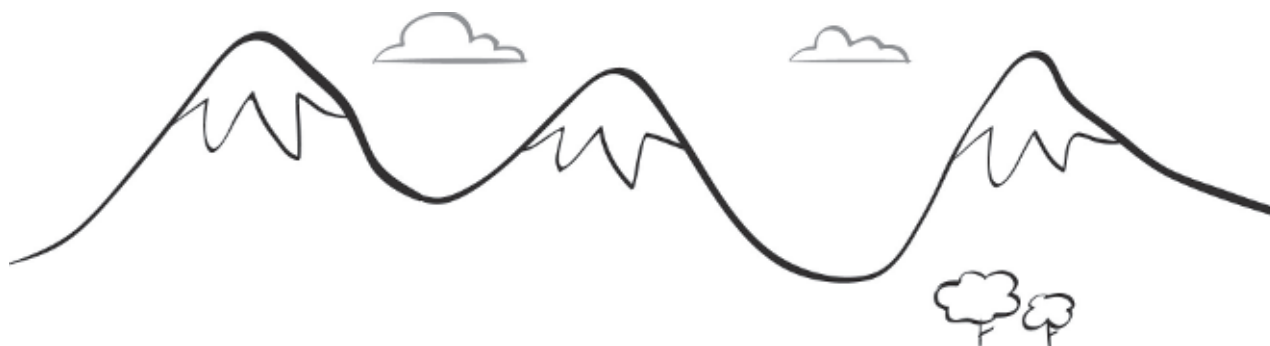
--	--	--	--	--	--	--	--	--

O meu nome comeza por X e teño 31 días. ▶

--	--	--	--	--

2 Que estación do ano che gusta máis? Por que?

- 1 Debuxa nesta paisaxe tres elementos construídos polas persoas.

- 2 Como son? Completa.

OS RÍOS

Nas montañas son

Nas chairas son

AS ALDEAS

Nas montañas son

Nas chairas son

AS ESTRADAS

Nas montañas son

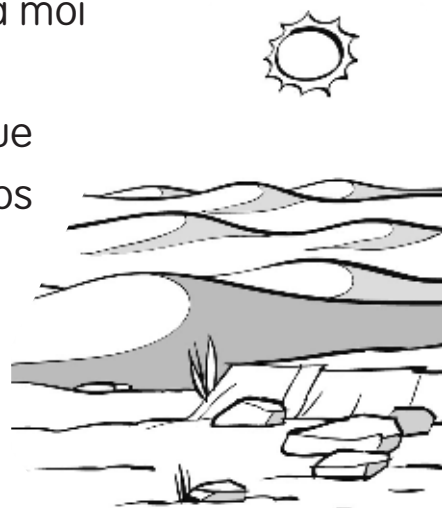
Nas chairas son

1 Le e contesta.**O Sáhara**

O Sáhara é un deserto de África en que predominan as dunas de area vermella e as chairas rochosas. Como alí apenas chove, a auga escasea e son poucos os animais e as plantas que poden vivir nel.

Pero hai moitos anos, a paisaxe do Sáhara era moi diferente. Naquel tempo chovía dabondo nas montañas próximas e nelas nacían ríos que atravesaban as chairas, hoxe desérticas. Moitos animais e plantas habitaban aquel lugar, porque alí tiñan auga suficiente para vivir.

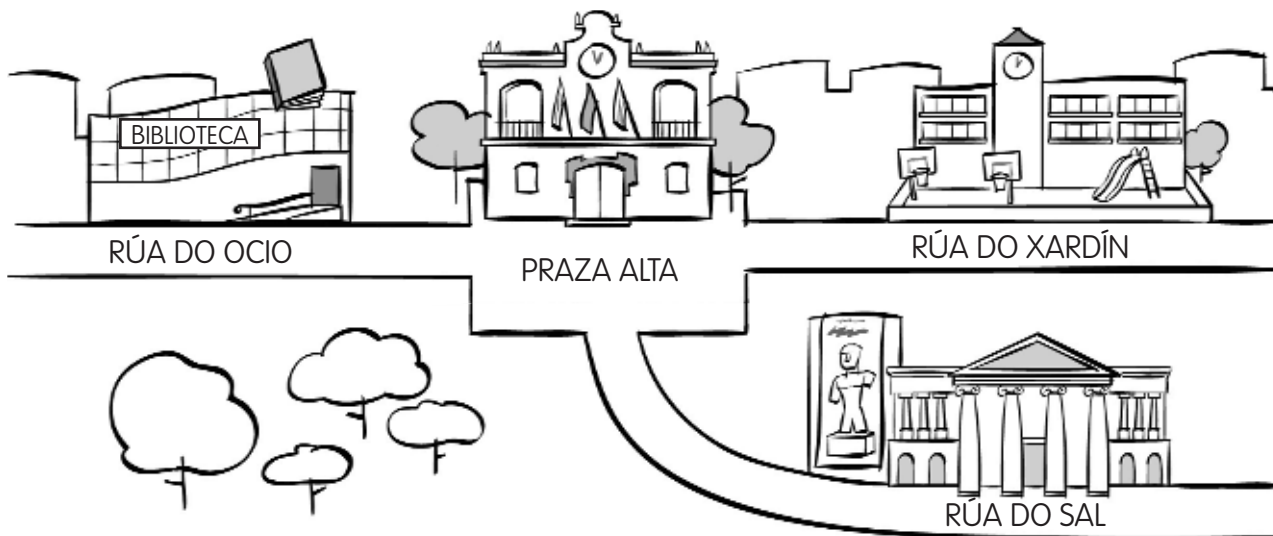
Só faría falta que a chuvia volvесе ao Sáhara para que o que hoxe é unha chaira seca se transformase nunha rica pradaría.

- Que son as dunas? Coloréaaas no debuxo.
- Que tipo de paisaxe é o Sáhara? Que elementos da paisaxe podes encontrar alí?

- Que ocorrería na paisaxe da túa localidade se non chovese durante moito, moito tempo?

1 Escribe o nome dos catro edificios públicos que aparecen na ilustración e indica onde está cada un deles.

O museo está na rúa

2 Investiga e explica o que é unha comisaría e para que serve.

1 Le e colorea os sinais.

Os sinais de tráfico

Os sinais de tráfico serven para ordenar a circulación e evitar accidentes. Os sinais teñen distintas **formas** e **cores**.

Os sinais con forma de triángulo e bordo vermello advírtennos de que hai algún **perigo**.

Os sinais vermellos con forma de círculo indican unha **prohibición**. Os que son de cor azul indican unha **obriga**.

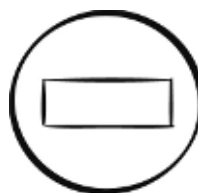
Os sinais rectangulares achegan **información**. A cor destes sinais pode ser branca, verde, azul...

Curva perigosa á esquerda.

Zona de aparcadoiro.

Prohibido pasar.

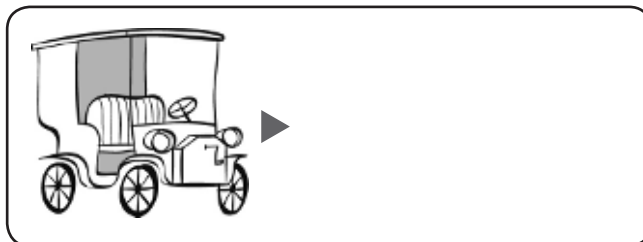
É obrigatorio seguir de fronte.

2 Completa coas palabras destacadas no texto anterior.

Hai sinais de tráfico de diferentes
 e segundo indiquen ,
, ou .

3 Debuxa outro sinal e explica o seu significado.

1 Como cambiaron co paso do tempo? Debuxa.

2 Escribe estas profesións onde corresponda.

piloto reporteira taxista camioneiro xornalista publicista

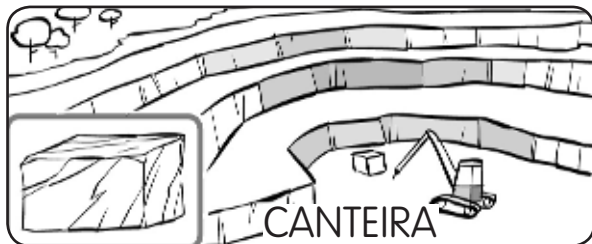
Traballan con medios de transporte.

Traballan con medios de comunicación.

3 En que se parecen os xornais e a televisión?

- Explica en que se diferencian.

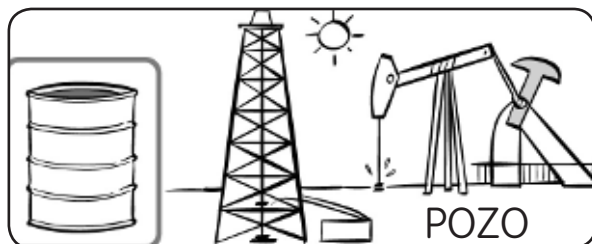
1 De onde se extraen estes materiais? Completa e aprende.

O mármore extráese das

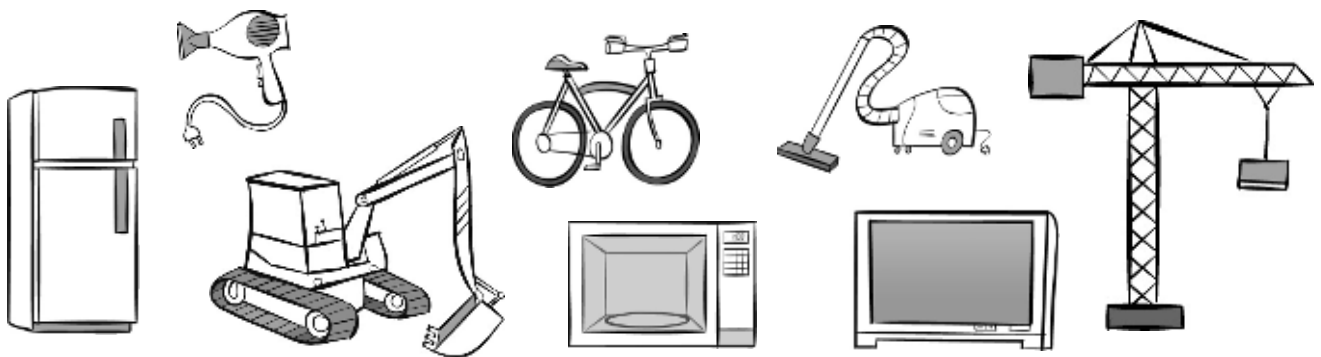

O carbón

O petróleo

2 Que máquinas hai na túa casa? Arrodea. Despois, escribe o nome das que funcionan con electricidade.

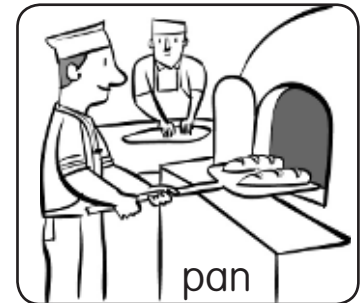
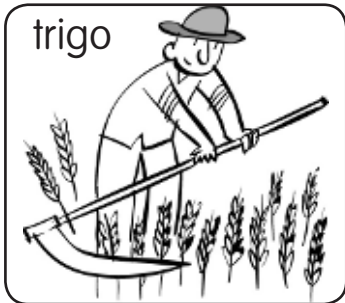
Funcionan con electricidade

1 Observa a secuencia e completa.

muiñeiro

agricultor

panadeiro

1. O _____ cultiva o campo e obtén _____.

2. O _____ transforma o trigo en _____.

3. Coa fariña, o _____ prepara a masa e coce o _____.

2 Une e explica en que se diferencian estes comercios.

hipermercado

tenda

1 Que materias primas obteñen estes traballadores?

Escribe varios exemplos.

▶ O apicultor obtén
as abellas.

▶ _____

▶ _____

2 Debuxa un produto elaborado e completa a ficha.

	Produto: _____
	Quen o fabrica? _____

	Con que materia prima se fabrica?

	Onde se fabrica? _____

UNIDADE 1

1. (De esquerda a dereita.) Viñetas 1, 3 e 4.
2. No primeiro recadro, neno ou nena de fronte; no segundo recadro, neno ou nena de costas.
3. Pescozo, ombreiro, cóbado, pulso, cintura, xeonllo e nocello.

UNIDADE 2

1. VISTA: ollos; OÍDO: orella; TACTO: man; GUSTO: boca; OLFACTO: nariz.
2. (De esquerda a dereita.) Colorear a sexta estrela e arrodear a segunda.
3. O neno da segunda viñeta.

UNIDADE 3

1. Bisté, berenxena, longaínza e uvas.
2. R. M. (Resposta modelo): pataca, tomate, leituga...
3. Galiña, coello e porco.

UNIDADE 4

1. Todos agás a igrexa, o colexio e a fábrica.
2. Na cociña, a lámpada e a ducha. No salón, a lavadora e o inodoro.

UNIDADE 5

1. Avó, mamá, irmán, tía, papá.
2. R. L. (Resposta libre).
3. R. M.: Noiteboa, Nadal, Noitevella, Ano Novo, Día de Reis.

UNIDADE 6**Ficha 1**

1. Ovíparos: galiña, peixe.
Vivíparos: xirafa.
2. Voa: galiña.
Nada: peixe.
Anda: xirafa.
3. Herbívoros: riscar o moucho.
Carnívoros: riscar o touro.

Ficha 2

1. É un elefante. O seu corpo está cuberto de pelo. Ten patas. Nace do ventre da súa nai: é vivíparo. Come plantas: é herbívoro.

UNIDADE 7**Ficha 1**

1. A cebra, a aguia e o rinoceronte.
2. R. M.: tigre, tiburón, voitre.
3. (De arriba abaixo.) Animais domésticos: V, V, F.
Animais salvaxes: V, F, V.

Ficha 2

1. Teñen escamas. Poñen ovos. Viven na auga. → peixes
Teñen pelo. Nacen da súa nai. Maman. → mamíferos
A súa pel está núa. Poñen ovos. Viven cerca da auga. → anfibios
Teñen plumas. Poñen ovos. Poden voar. → aves
2. Deben debuxar un deserto.

UNIDADE 8**Ficha 1**

1. 2, 3 e 1. As plantas son seres vivos porque nacen, medran e morren.
2. Auga, luz, terra.
3. Deben debuxar segundo as indicacións.

Ficha 2

1. Horizontal: PATACA (primeira fila), CEBOLA (terceira fila), LEITUGA (sexta fila), BERENXENA (novena fila).
Vertical: CABAZO (novena columna).
• Son plantas cultivadas.
2. 1, 3, 2.
1. O agricultor bota a semente.
2. Despois, rega as árbores.
3. Ao final, recolle os froitos.

UNIDADE 9

1. R. M.: mar, río.
 - R. M.: O río.
2. No primeiro debuxo: vapor → nubes de vapor; auga líquida → gotas de auga da ducha.
No segundo debuxo: auga líquida → auga da botella; xeo → pedras de xeo do recipiente para o xeo.

UNIDADE 10

1. Un ano ten doce meses. Cada mes ten catro semanas. Unha semana ten sete días.
2. Xaneiro, febreiro, marzo, abril, maio, xuño, xullo, agosto, setembro, outubro, novembro, decembro.
3. Verán, inverno. R. L.

UNIDADE 11**Ficha 1**

1. Paisaxe de costa → acantilado, porto con faro.
Paisaxe de montaña → montaña, túnel.
Paisaxe de chaira → campos de cultivo, río.
2. Campos de cultivo, porto con faro, túnel.
3. Na costa, os mariñeiros capturan peixes desde os seus barcos.
Os agricultores cultivan os campos das chairas. Nas montañas, os pastores coidan o gando.

Ficha 2

1. Paisaxe de costa → O terreo que hai xunto ao mar ten praias, acantilados e portos.
Paisaxe de montaña → Hai montañas, bosques e vales. As aldeas e vilas son pequenas.
Paisaxe de chaira → O terreo é chan

e hai prados, bosques e campos de cultivo. Hai aldeas, vilas e cidades.

2. • Nas montañas.
• No mar.
3. Son largos e de augas tranquilas.

UNIDADE 12**Ficha 1**

1. R. M.: papeleiras, farois, pasos de peóns, coches, semáforos.
2. Calzada → Lugar da rúa por onde circulan os coches.
Beirarrúa → Lugar da rúa por onde camiñan os peóns.
3. Concello (rubio): edificio do centro.
Igrexa (azul): edificio que está debaixo á dereita.
Vivendas (verde): resto de edificios.
 - É unha vila.

Ficha 2

1. As cidades teñen moitos habitantes. A maioría das casas son altas. As súas rúas son longas e largas. Nelas hai moito tráfico.
2. Horizontal: BOMBEIRO (primeira fila), XARDINEIRO (segunda fila), CARTEIRA (cuarta fila), VARREDOR (sétima fila).
Vertical: POLICÍA (primeira columna), Os bombeiros apagan os incendios. Os xardineiros coidan os parques. Os policía ordenan o tráfico. Os varredores limpan as rúas. Os carteiros reparten o correo.

UNIDADE 13**Ficha 1**

1. Utilizamos os medios de transporte para desprazarnos dun lugar a outro e para trasladar mercadorías.
2. Por terra (rubio) → tren, moto.
Por mar (azul) → veleiro, lancha.
Por aire (verde) → globo, avión.

Ficha 2

1. Poden desprazar moitos pasaxeiros á vez → transportes colectivos.
Só poden usalos unha ou poucas persoas á vez → transportes individuais.
2. Son transportes que están ao servizo de todas as persoas.
R. M.: metro, taxi, tren.
3. Para falar cun amigo → teléfono.
Para ver unha película → televisión.
Para ler as noticias → xornal.
 - R. M.: o ordenador.

UNIDADE 14

1. R. L.
2. R. M.: Plástico → pala de praia, pelota.
Cristal → ventá, vaso.
Papel → xornal, panos de mesa.
3. Papel e cartón: azul; vidro: verde; envases: amarelo.
4. A la.

UNIDADE 15**Ficha 1**

1. Saen ao mar para capturar peixes e mariscos → mariñeiros.
Cultivan a terra para obter alimentos e outros produtos → agricultores.

Extraen rochas e minerais da natureza → mineiros.

Crían animais para obter alimentos e outros produtos → gandeiros.

2. As materias primas obtéñense da natureza. Con elas, os obreiros e artesáns fabrican produtos elaborados.
3. Produto elaborado: xerro de cerámica. Materia prima: arxila.

Ficha 2

1. Horizontal: CARPINTEIRA (primeira fila), LEÑADOR (cuarta fila), MESTRA (sexta fila), ALBANEL (sétima fila).
Vertical: MÉDICA (primeira columna), PASTOR (última columna).
Traballan na natureza → leñador, pastor.
Elaboran produtos → carpinteira, albanel.
Proporcionan servizos → mestra, médica.
2. As persoas que traballan no comercio venden os produtos que necesitamos.
3. Quiosqueiro, froiteiro, peixeira, libreira.

UNIDADE 1

1. Cabeza: orela e ollo.
Extremidades: pé, man e perna.
2. O esqueleto.
3. R. L.
4. R. M.: Lava os dentes todos os días.

UNIDADE 2

1. Vista: O chocolate é marrón.
Gusto: É doce.
Olfacto: O seu olor é agradable.
Tacto: Está quente.
2. 4, 2, 3, 1.
3. Deben arrodear as viñetas 1, 2 e 4.

UNIDADE 3

1. R. M.: uvas, peras, melóns, tomates.
2. O peixe, o polo, o iogur e os ovos.
3. R. M.: leite, pan, zume e cereais.

UNIDADE 4

1. A segunda casa.
Xoán vive nunha casa unifamiliar.
2. A jaima, de tea. O iglú, de xeo.

UNIDADE 5

1. R. L.
2. R. M.: • Os avós.
• Os netos.
3. R. M.: Debo colaborar nas tarefas da casa. Non debo gritarlles nin insultalos.
4. Avó → neto;
tío ← sobriño;
pai → fillo;
bisavó ← bisneto.

UNIDADE 6

1. A cegoña → voa.
A balea → nada.
A serpe → reptar.
O rato → corre.

2. R. M.: Reptar é desprazarse pola terra sobre o ventre.
3. As persoas somos omnívoras porque comemos todo tipo de alimentos.
As persoas somos vivíparas porque nacemos do ventre da nosa nai.

UNIDADE 7

1. • Son animais salvaxes. Son vivíparas. Son mamíferos.
• Os canguros desprázanse saltando.

UNIDADE 8

1. Primeiro debuxo: arbusto.
Segundo debuxo: herba.
Terceiro debuxo: árbore.
2. Verdadeira → R. M.: As plantas son seres vivos.
Falsa → R. M.: As plantas nacen de ovos.
3. Utilizamos a flor para facer perfumes.
Utilizamos o froito para alimentarnos.

UNIDADE 9

1. • R. M.: Emporcallala con substancias perigosas.
• R. M.: Non botar lixo á auga.
• R. M.: Desaparecería a vida.

UNIDADE 10

1. Marzo, novembro, maio, abril, xuño, xaneiro, febreiro, decembro, setembro, xullo.
2. R. L.

UNIDADE 11**Ficha 1**

1. R. M.: telecabinas, casas, estradas...
2. • Os ríos: Nas montañas son estreitos e levan pouca auga. Nas chairas son largos e levan moita auga.

- As aldeas: Nas montañas son pequenas e nelas viven poucas persoas. Nas chairas son grandes e máis habitadas.
- As estradas: Nas montañas son estreitas e con moitas curvas. Nas chairas son largas e rectas.

Ficha 2

- Deben colorear as dunas.
 - Un deserto. Dunas e chairas rochosas.
 - R. M.: Converteríase nun deserto.

UNIDADE 12**Ficha 1**

- O museo está na rúa do Sal.
A biblioteca está na rúa do Ocio.
O concello está na praza Alta.
O colexio está na rúa do Xardín.
- R. M.: É un edificio público onde traballan os policía. Alí, os cidadáns poñen denuncias, fan o pasaporte...

Ficha 2

- Curva perigosa á esquerda: bordo vermello. Aparcadoiro: fondo azul. Prohibido pasar: fondo vermello. É obrigatorio seguir de fronte: fondo azul.
- Hai sinais de tráfico de diferentes formas e cores segundo indiquen perigo, prohibición, obriga ou información.
- R. L.

UNIDADE 13

- Deben debuxar un teléfono e un coche modernos.
- Traballan con medios de transporte → piloto, taxista, camioneiro.
Traballan con medios de comunicación → reporteira, xornalista, publicista.

- R. M.: Son medios de comunicación colectivos e transmiten noticias.
 - R. M.: O xornal informa a través de textos e a televisión informa a través de imaxes e sons.

UNIDADE 14

- O mármore extráese das canteiras.
O carbón extráese das minas.
O petróleo extráese dos pozos.
- R. L.
Funcionan con electricidade o frigorífico, o secador, o televisor, o forno microondas e a aspiradora.

UNIDADE 15**Ficha 1**

1. O agricultor cultiva o campo e obtén trigo.
2. O muiñeiro transforma o trigo en fariña.
3. Coa fariña, o panadeiro prepara a masa e coce o pan.
- Debuxo da esquerda → hipermercado; debuxo da dereita → tenda.
R. M.: O hipermercado é un comercio moi grande e nel véndense produtos moi diferentes; a tenda é un comercio pequeno dedicado a un só tipo de produtos.

Ficha 2

- O apicultor obtén mel e cera das abellas.
O gandeiro obtén la e leite das ovellas.
O mineiro obtén carbón e metais da terra.
- R. L.